

[Udenrigsministeren]

Det gælder også det seneste udspil fra det sovjetisk indsatte styre i Kabul. Dette udspil synes indholdsmæssigt ikke væsentligt at adskille sig fra tidligere fremsatte forslag. Det er fortsat baseret på, at der har været tale om indblanding udefra i Afghanistans anliggender, og at det er dette – og ikke den sovjetiske militære invasion i landet – der er årsagen til den nuværende krise. Dette er naturligvis uacceptabelt, hvad også 104 af FNs medlemmer i begyndelsen af januar klart gav udtryk for. De sovjetiske tropper må trækkes tilbage og det afghanske folk sættes i stand til selv at bestemme sin fremtid. Stormagterne og nabostaterne bør med dette for øje være forpligtet til at respektere Afghanistans suverænitet og integritet og afholde sig fra indblanding samt militær tilstedeværelse i Afghanistan. Dette forslag, som de ni har fremført, og som har fundet væsentlig støtte i kredsen af de uforpligtede lande, skulle kunne yde et effektivt bidrag til en løsning.

De sovjetiske troppers tilstedeværelse har imidlertid ikke ændret ved regeringens fundamentale opfattelse, hvorefter det er nødvendigt at søge at fastholde og udbygge de positive resultater af de sidste mange års tålmodige indsats for afspændingen. I denne forbindelse har regeringen som bekendt altid lagt stor vægt på den proces, som blev indledt med konferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa (CSCE). Vi vil fortsat arbejde for, at det forestående møde i Madrid i november i år kommer til at yde et så konstruktivt bidrag, som der realistisk er mulighed for, til videreførelsen af denne proces, der efter vor opfattelse udgør et vigtigt led i den generelle afspændingspolitik.

Den anspændte internationale situation var naturligvis baggrunden for og hovedemnet på det kombinerede udenrigs- og forsvarsministermøde i NATO den 14. maj i år.

Mødet viste, at der inden for alliancen er en høj grad af overensstemmelse ikke blot i vurderingen af de sikkerhedspolitiske konsekvenser af den sovjetiske invasion, men også med hensyn til, hvorledes vi fra vestlig side bør reagere herpå. I kraft af sit globale ansvar var USA navnlig optaget af den militære udfordring, som den sovjetiske invasion rummer. De europæiske lande var klart enige med USA om behovet for at vise fasthed og nødvendigheden af at vurdere de sikkerhedsmæssige konsekvenser for alliancen, men

fremhævede tillige nødvendigheden af at søge politiske løsninger på de aktuelle problemer, herunder gennem et nærmere samarbejde med landene i området. Der var på mødet almindelig enighed om, at invasionen i Afghanistan – selv om den ikke direkte er et NATO-anliggende og den militære trussel mod NATO ikke er øget – ikke kunne anskues isoleret. Alt i alt må mødets resultat ses som en bekræftelse af solidariteten inden for alliancen.

Det er en beklagelig kendsgerning, at det anspændte storpolitiske klima indtil videre har svækket mulighederne for at komme videre i de internationale nedrustningsdrøftelser. I denne situation er det et lyspunkt, at der fortsat forhandles om væsentlige problemer inden for nedrustningsområdet. Dette gælder således spørgsmålet om et fuldstændigt forbud mod prøvesprængninger af kernevåben, hvor der var sket betydelige fremskridt inden begivenhederne i Afghanistan, og spørgsmålet om et forbud mod udvikling, produktion og oplagring af kemiske våben, som nu sideløbende med de tosidede amerikansk-sovjetiske forhandlinger vil blive taget op i det multilaterale forhandlingsorgan, nedrustningsudvalget, i Genève.

Under de givne forhold er der næppe tvivl om, at den brede dialog, der finder sted inden for FN og i nedrustningsudvalget i Genève, vil få stigende betydning. Disse drøftelser har jo ikke blot en side, der vender ud til Øst-Vest-forholdet. De har også en Nord-Syd-dimension, og det er klart positivt, at kredsen af uforpligtede stater i de senere år har vist voksende interesse for nedrustningsbestrebelse.

Det fortsatte verdensomspændende rustningskapløb rummer sådanne faremomenter og har sådanne konsekvenser for anvendelsen af verdens ressourcer, at det pålægger ikke blot stormagterne, men alle lande i verden et ansvar for at bidrage til det internationale nedrustningsarbejde. Under de drøftelser, der i denne tid foregår i FNs nedrustningskommission om visse mere langsigtede sider af nedrustningspolitikken, har vi fra dansk side leveret et bidrag til overvejelserne ved at fremlægge et arbejdsdokument til belysning af problemerne omkring og principperne for konventionel nedrustning, som efter vor opfattelse bør inddrages i de internationale nedrustningsdrøftelser. Vi er også